

กริยาวิเศษณ์

ตอนที่หนึ่ง

จะแบ่งกริยาวิเศษณ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามชนิดหรือลักษณะของคำที่ประกอบกันเข้าเป็นวลี แบ่งออกได้ทั้งหมดเป็น 6 ประเภท ในตอนแรกจะกล่าวถึงประเภทที่ 1-4 และต่อไปจะกล่าวถึงประเภทที่ 5 และ 6 คำกริยาวิเศษณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 1, 6, 7, 8, และ 9 อาจจะรวมกันเข้าเป็นกริยาวิเศษณ์ได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์สองคำรวมกัน

2. ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-กรรมกริยา กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

3. ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-คุณศัพท์-กรรมกริยา กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

4. ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-กรรมกริยา-บุพบท กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

1. กริยาวิเศษณ์ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์สองคำรวมกัน

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 1 หน้า 7-11 สองคำรวมกัน และกริยาวิเศษณ์ประเภทนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามคำที่ลงท้ายกลุ่มคำ ได้เป็น 6 ประเภท คือ

1.1 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า จึง

บ้านหลังนี้ เกาคร่ำคร่า จึง

แคงกิน ข้าวจ จึง

ตัวอย่าง

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ มีอยู่ 19 วลี (ดูรายการที่ 3.1.1 พร้อมยกตัวอย่าง

ในภาคผนวก หน้า 124)

1.2 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า บ่อย ๆ

ตัวอย่าง

น้ำคงแห้ง ขอค บ่อย ๆ

น้องมักกินข้าว ก่อน บ่อย ๆ

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 8 วลี (ดูรายการที่ 3.1.2 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 125)

1.3 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เรื่อย ๆ

ตัวอย่าง

นักเรียนมักคุยกัน เรื่อย ๆ

แม่ทำกับข้าว เอง เรื่อย ๆ

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 5 วลี (ดูรายการที่ 3.1.3 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 126)

1.4 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เหลือเกิน

ตัวอย่าง

นิศพูคภาษาอังกฤษ ซึก เหลือเกิน

รถแล่น เร็ว เหลือเกิน

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 10 วลี (ดูรายการที่ 3.1.4 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 127)

1.5 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เสมอ

ตัวอย่าง

แดงขับรถ เร็ว เสมอ

ระยะนี้ฝนตก ประปราย เสมอ

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 16 วลี (ดูรายการที่ 3.1.5 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 128)

1.6 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า อีก

ตัวอย่าง

ยายคงบนกระป๋อง กระแปด อีก

ครูคงคิดแบบ ฝึกหัดเอง อีก

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 5 วลี (ดูรายการที่ 3.1.6 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 129)

2. กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-อกรรมกริยา
กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-อกรรมกริยาที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 7 หน้า 19 กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ที่กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 2 ข้อ 1 หน้า 7-11 และกริยาวิเศษณ์ที่ประกอบนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามคำที่ลงท้ายกลุ่มคำได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า จึง

ตัวอย่าง

น้อง ๆ คุยกัน จึง

คางกินข้าว มมมาม จึง

กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบนี้มีอยู่ 16 วลี (ดูรายการที่ 3.2.1 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 130)

2.2 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เหลือเกิน

ตัวอย่าง

ครูพูด ค่อย เหลือเกิน

โฆษ กอน ชาว เบา เหลือเกิน

กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบนี้มีอยู่ 8 วลี (ดูรายการที่ 3.2.2 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 131)

3. กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-คุณศัพท์-อกรรมกริยา
กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

กริยาวิเศษณ์ที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-คุณศัพท์-อกรรมกริยา ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 8 หน้า 21 กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 1 หน้า 7-11 และกริยาวิเศษณ์ที่ประกอบนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามคำที่ลงท้ายกลุ่มคำ ได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า จึง มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ เก่ง จึง และ ดี จึง

ตัวอย่าง

นักร้องเพลงเก่ง จึงปากกาทำมนี่เขียนดี จึง3.2 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เหลือเกิน มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ เก่ง เหลือเกินและ ดีเหลือเกิน

ตัวอย่าง

สุรียาเรียนหนังสือเก่ง เหลือเกินสุคนธรสแปลหนังสือดี เหลือเกิน

4. กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-สรรพนกริยา-บุพพท กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทนี้ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-สรรพนกริยา-บุพพท ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 9 หน้า 22 กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 1 หน้า 7-11 **และ**กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามคำที่ลงท้ายกลุ่มคำได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า จึง มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ ไกล่ จึง และ ไกล จึง

ตัวอย่าง

เสียงปึงคังไกล่ จึงรถจอดไกล จึง4.2 ประเภทที่ลงท้ายด้วยคำว่า เหลือเกิน มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ ไกล่ เหลือเกินและ ไกล เหลือเกิน

ตัวอย่าง

ไฟคงไหม้ไกล่ เหลือเกินรถจอดไกล เหลือเกิน

หน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ คือ เป็นหน่วยขยาย¹ ในกริยาวลี กริยาวลีได้แก่คำกริยา

¹ดูรายละเอียดเรื่องหน่วยขยาย(Modifier) ใน Vichintana Chantavibulya "Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai" (Unpublished Ph.D.dissertation University of London, London, 1962) หน้า 73

คำเดี่ยว หรือคำกริยากับส่วนขยาย ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยคประเภทกริยาชนิดใดชนิดหนึ่ง ในสามชนิด คือ หน่วยกริยากรรม หน่วยกริยาสกรรม และหน่วยกริยาทวิกรรมหน่วยกริยาวลี มี 4 หน่วย คือ หน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาที่อยู่หน้าหน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาที่อยู่หลังหน่วยแกน และหน่วยขยาย หน่วยขยายอาจจะประกอบด้วยคำหรือควยวลีก็ได้ เช่น อาจจะประกอบด้วย คำกริยาวิเศษณ์คำเดี่ยว ตัวอย่าง ทิว จริง หรือ คำกริยาวิเศษณ์สองคำ ตัวอย่าง ตก สิ้นใจ เอง เสมอ หรือ สำนวนวลีคชฐานะ ตัวอย่าง วาง ไว ข้าง บน

ต่อไปจะกล่าวถึงกริยวิเศษณ์วลีประเภทที่ 5 และ 6

ผู้เขียนได้ศึกษาพบว่า มีกลุ่มคำอยู่สองประเภท ได้แก่กลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำชนิดใดชนิดหนึ่ง และกลุ่มคำที่เป็นสำนวน ซึ่งอาจจะทำหน้าที่เป็นหน่วยขยาย ในกริยาวลีได้ ผู้เขียนจึงถือว่ากลุ่มคำทั้งสองประเภทนี้ก็เป็นกริยาวิเศษณ์วลีด้วย

5. กริยาวิเศษณ์วลีประเภทที่ประกอบด้วยคำว่า อย่าง² กับคำชนิดใดชนิดหนึ่ง

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น กับคำอาการกริยา หรือ กับคำสกรรมกริยา และกริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้อาจจะแบ่งออกเป็น ประเภทย่อย ตามชนิดของคำที่ตามหลังคำว่า อย่าง ได้ 5 ประเภท ดังนี้

5.1 อย่าง กับคำอาการกริยา

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำอาการกริยา ซึ่งได้แก่คำที่จะปรากฏในตำแหน่งของว่างของกรอบประโยคทดสอบคำอาการกริยา ทั้ง 1ก. และ 1ข. ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 3 หน้า 15 ได้

คำว่า อย่าง อาจจะปรากฏในตำแหน่งหน้าที่ใดหลายชนิด เช่น ในตำแหน่งหน้าที่ของคำลักษณนาม ตัวอย่าง ชื่อของสองอย่าง หรือในตำแหน่งหน้าที่ของคำสันธานแสดงความเปรียบเทียบ ตัวอย่าง เขาเดินอย่างผู้ดีเดิน หรืออาจจะปรากฏกับคำอาการกริยา เป็นกริยาวิเศษณ์วลี ตัวอย่าง นอง ตะโกน อย่าง ดี ใจ

ตัวอย่าง

คำอกรรมกริยา กระวนกระวาย

{	ที่ปรากฏในรอบ 1 ก.	แม่ <u>กระวนกระวาย</u> แล้ว
	และที่ปรากฏในรอบ 1 ข.	แม่ กำลัง <u>กระวนกระวาย</u>

กริยาวิเศษณ์วลี อย่าง กระวนกระวาย พอกอย่นองอย่าง กระวนกระวาย

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 27 วลี (ดูรายการที่ 3.3.1 พร้อมด้วยตัวอย่าง
ในภาคผนวก หน้า 132-135)

5.2 อย่าง กับคำสกรรมกริยา

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำสกรรมกริยาซึ่งได้แก่คำ
ที่จะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบคำสกรรมกริยาทั้ง 2 ก. และ 2 ข.
ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 4 หน้า 16 ได้

ตัวอย่าง

คำสกรรมกริยา กระหาย

{	ที่ปรากฏในรอบ 2 ก.	พ่อ <u>กระหาย</u> น้ำ แล้ว
	และที่ปรากฏในรอบ 2 ข.	พ่อ กำลัง <u>กระหาย</u> น้ำ

กริยาวิเศษณ์วลี อย่าง กระหาย พอกดื่มน้ำ อย่าง กระหาย

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 54 วลี (ดูรายการที่ 3.3.2 ก, 3.3.2 ข.
พร้อมด้วยตัวอย่าง ในภาคผนวก หน้า 137-142)

5.3 อย่าง กับคำกริยาที่ต้องมีคำบุพบทตาม เสมอ³.

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำกริยาที่ต้องมีคำบุพบทตาม

เสมอ

³ดูเชิงอรรถที่ 2 ในบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ หน้า 8

ตัวอย่าง

คำกริยา จงรักภักดี อาจมีคำบุพบทต่อตามมา ประชาชนจงรักภักดี ต่อพระเจ้าอยู่หัว
 กริยาวิเศษณ์ อย่าง จงรักภักดี ทหารรับใช้ประเทศอย่าง จงรักภักดี

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้มีอยู่ 24 วลี (ดูรายการที่ 3.3.3 พร้อมด้วยตัวอย่าง
 ในภาคผนวก หน้า 143-145)

5.4 อย่าง กับคำกริยาที่ต้องมีคำกริยาอื่นตามมาเสมอ⁴

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำกริยาที่ต้องมีคำกริยาอื่น
 ตามมาเสมอ

ตัวอย่าง

คำกริยา ตั้งใจ อาจมีคำกริยา ดู ตามมา นึกตั้งใจ ดู หนังสือ
 กริยาวิเศษณ์ อย่าง ตั้งใจ แคงวาครูปอย่าง ตั้งใจ

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ มีอยู่ 8 วลี (ดูรายการที่ 3.3.4 พร้อมด้วย ตัวอย่าง
 ในภาคผนวก หน้า 146)

5.5 อย่าง กับคำอกรรรมย่อ⁵

กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ ประกอบด้วยคำว่าอย่าง กับคำอกรรรมย่อ ซึ่งได้แก่คำ
 อกรรรมกริยาซึ่งปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ
 นาม --- กว่า นาม แล้ว ได้

ตัวอย่าง

คำอกรรรมย่อ เจียมขาด พ่อ เจียมขาด กว่า แม่ แล้ว
 กริยาวิเศษณ์ อย่าง เจียมขาด พ่อสั่ง แคงอย่าง เจียมขาด

⁴ คำกริยาที่ต้องมีคำกริยาอื่นตามมาเสมอ นั้น ผู้เขียนได้กำหนดขึ้นมา ทั้งนี้เนื่องจากผู้เขียน
 ได้สังเกตว่า คำกริยาบางคำจะปรากฏตามลำพังไม่ได้ จะต้องมีการมีคำกริยาอื่นปรากฏรวมอยู่ด้วยเสมอ
 และคำกริยาอื่นจะอยู่ข้างหลังคำกริยานี้ เช่น คำกริยา ลักลอบ จะปรากฏตามลำพังไม่ได้ จะต้อง
 มีคำกริยาอื่น เช่น ขน ตามหลัง ตัวอย่าง คนร้าย ลักลอบ ขน ของหนีภาษี

⁵ ดูรายละเอียดเรื่อง คำอกรรรมย่อ ใน Vichintana, เรื่องเดิม, หน้า 168

กริยาวิเศษณ์ลีประเภนี้ มีอยู่ 6 วลี (ดูรายการที่ 3.3.5 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 147)

6. กริยาวิเศษณ์ลีประเภนี้เป็นสำนวน⁶

กริยาวิเศษณ์ลีประเภนี้เป็นสำนวน ได้แก่กลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป และความหมายของกลุ่มคำนั้นจะไม่เท่ากับความหมายของคำแต่ละคำมารวมกัน เช่น หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่ง ปลา หมายถึงสัตว์ชนิดหนึ่ง แต่เมื่อรวมเป็นสำนวนว่า อย่างงู ๆ ปลา ๆ จะหมายถึง เล็กน้อย ตัวอย่าง แคงรู้ภาษาอังกฤษอย่างงู ๆ ปลา ๆ หมายถึง แคงรู้ภาษาอังกฤษเพียงเล็กน้อย กริยาวิเศษณ์ลีประเภนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 3 ประเภท คือ

6.1 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า อย่าง

กริยาวิเศษณ์ลีประเภนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้ คือ อย่าง กับ คำซ้ำ อย่าง กับ คำซ้อน และ อย่าง กับ คำชนิดต่าง ๆ

6.1.1 อย่าง กับคำซ้ำ⁷

กลุ่มคำที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำ อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามลักษณะของคำซ้ำ ได้เป็น 3 ประเภท คือ

⁶คำว่า สำนวน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายไว้ว่า หมายถึง "โวหารทำนองพูด ถ้อยคำที่เรียบเรียง ถ้อยคำที่ไม่ถูกไวยากรณ์ แต่รับใช้เป็นภาษาที่ถูกต้อง การแสดงถ้อยคำออกมาเป็นพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ หรือหนังสือแบบหนึ่ง ๆ" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2503) หน้า 908

⁷พระยาอนุมานราชชนอธิบายไว้ในหนังสือนิรุกติศาสตร์ภาคสองว่า "คำซ้ำมีสองประเภท ประเภทหนึ่งต้องการเปลี่ยนความหมายให้แรงขึ้นหรือเบาลง อีกประเภทหนึ่งต้องการจะด่วงเสียงเพื่อให้ออกเสียงได้สะดวก คำซ้ำประเภทหลังนี้เรียกว่า คำซ้ำชนิดอุจจารณวิลาส (**Euphonic Couplet**) (พระยาอนุมานราชชน นิรุกติศาสตร์ภาคสอง พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2499) หน้า 206

6.1.1.1 อย่าง กับคำซ้ำประเภทที่ซ้ำที่ละพยางค์ มีอยู่ 5 วลี ได้แก่

อย่าง ขวาง ๆ รี ๆ

อย่าง ช้าง ๆ คู ๆ

อย่าง งู ๆ ปลา ๆ

อย่าง ทิ้ง ๆ ขวาง ๆ

อย่าง ผิด ๆ ถูก ๆ

ตัวอย่าง

แกงพวยเรืออย่าง ขวาง ๆ รี ๆ

น้องเถียงแม่อย่าง ช้าง ๆ คู ๆ

นิกฏาษาอังกฤษอย่าง งู ๆ ปลา ๆ

นำเลี้ยงอย่าง ทิ้ง ๆ ขวาง ๆ

หนังสือพิมพ์อย่าง ผิด ๆ ถูก ๆ

6.1.1.2 อย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์ คำซ้ำประเภทนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น

2 ประเภท คือ

6.1.1.2.1 อย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์ ประเภทที่ซ้ำทั้งพยัญชนะต้น

และสระ และพยางค์ที่สามมีรูปซ้ำกับพยางค์ที่หนึ่ง

ตัวอย่าง

ตาเต็นอย่าง โชคดีโชเซ

โสภาท่างานอย่าง หามรุ่งหามค่ำ

พ่อเข้ากับแม่อย่าง เป็นไปเป็นขลุ่ย

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 28 วลี (ดูรายการที่ 3.4ก 3.4ข พร้อมด้วยตัวอย่างใน

ภาคผนวก หน้า 148 - 149)

6.1.1.2.2 อย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์ ประเภทที่ซ้ำพยัญชนะต้น

มีอยู่ 1 วลี ได้แก่ อย่าง สลอบไล่

ตัวอย่าง

คนใช้นอนอย่าง สลอบไล่

6.1.1.2.3 อย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์ ประเภทที่เสียงสระของ
พยางค์ที่สาม สัมผัสกับพยางค์ที่สอง มีอยู่ 5 วลี ได้แก่
อย่าง ขวัญหนีดีฝ่อ อย่าง ขยับขันแข็ง อย่าง พิลึกกึกกือ
อย่าง สุกเอาเผากิน อย่าง หวานอมขมกลืน

ตัวอย่าง

ออยหนีคนมาอย่าง ขวัญหนีดีฝ่อ
แม่ทำงานอย่าง ขยับขันแข็ง
หนังเรื่องนี้โหดอย่าง พิลึกกึกกือ
นอยทำงานอย่าง สุกเอาเผากิน
เด็กอยู่กับนิตอย่าง หวานอมขมกลืน

6.1.1.3 อย่าง กับคำซ้ำที่มี 6 พยางค์ ประเภทที่พยางค์สี่และพยางค์ห้ามีรูปซ้ำ
กับพยางค์หนึ่งและพยางค์สอง มีอยู่ 2 วลี ได้แก่
อย่าง ไม่เป็นโล้ไม่เป็นพาย และ อย่าง ไม่มีน้ำไม่มีนวล

ตัวอย่าง

นอยคูหนังสืออย่าง ไม่เป็นโล้ไม่เป็นพาย
หน้าของนิตมองอย่าง ไม่มีน้ำไม่มีนวล

6.1.2 อย่าง กับคำซ้อน⁸

⁸ ในนิรุกติศาสตร์ภาคสอง ได้อธิบายถึงคำซ้อนไว้ว่า "คำซ้อนคือการเอาคำเต็มสองคำ
ซึ่งต่างเสียงแต่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาควบให้ซ้อนกัน เช่น ใหญ่โตเล็กน้อย คำ
ควบคู่เหล่านี้แต่ละคู่เป็นคำไทยเดิม มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกัน ที่นำเอามาควบเข้าคู่กันส่วนใหญ่
เพื่อไขความในอีกคำหนึ่งให้ชัดขึ้น เพราะภาษาไทยเดิมเป็นคำพยางค์เดี่ยว มีคำที่ซ้ำเสียง
แต่ต่างความหมายกันอยู่มากมาย หากมีคำอื่นแวดล้อมอยู่ด้วย จึงจะทราบได้ว่าหมายถึงอะไร
(พระยาอนุมานราชชนน เรื่องเดิม , หน้า 216-7)

กริยาวิเศษณ์ดีประเภทนี้ มีอยู่ 9 วลี ได้แก่
 อย่าง ประณีตบรรจง อย่าง มินง อย่าง รักใคร่
 อย่าง รีบด่วน อย่าง รีบร้อน อย่าง วิตกกังวล
 อย่าง สุภาพเรียบร้อย อย่าง หยวนคาย อย่าง หวาดกลัว

ตัวอย่าง

แดงแต่งตัวอย่าง ประณีตบรรจง
 พิศอบค้ำถามอย่าง มินง
 แม่กอดนืคอย่าง รักใคร่
 น้อยแต่งตัวอย่าง รีบด่วน
 พ่อเดินอย่าง รีบร้อน
 ตาพูดกับแม่อย่าง วิตกกังวล
 คนงานอธิบายอย่าง สุภาพเรียบร้อย
 แม่คเ็คเล็กอย่าง หยวนคาย
 ตุ่เหลียวไปมาอย่าง หวาดกลัว

6.1.3 อย่าง กับคำชนิดต่าง ๆ

กลุ่มคำที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำชนิดต่าง ๆ อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามชนิดของคำที่ตามหลัง อย่าง ได้ดังนี้

6.1.3.1 อย่าง กับคำนามสองคำและคำสรรพนามกริยากำเดี่ยว และคำสรรพนามนั้นอยู่ระหว่างคำนาม มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ อย่าง คอเป็นเอ็น และ อย่าง หัวรำนน้ำ
ตัวอย่าง

แดงเถียงแม่อย่าง คอเป็นเอ็น (คอ เอ็น เป็นคำนาม
 ---เป็น เป็นคำสรรพนามกริยา)
 นิคตี้มเหล่าอย่าง หัวรำนน้ำ (หัว น้ำ เป็นคำนาม
 รว เป็นคำสรรพนามกริยา)

6.1.3.2 อย่าง กับคำอาการมกริยาสองคำ และคำนามคำเดียว และคำนาม
นั้นอยู่ระหว่างคำอาการมกริยา มีอยู่ 1 วลี ได้แก่ อย่าง นอนตาหลับ
ตัวอย่าง

ตากายอย่าง นอนตาหลับ (นอน หลับ เป็นคำอาการมกริยา
ตา เป็นคำนาม)

6.1.3.3 อย่าง กับคำนามและคำอาการมกริยาเรียงกัน มีอยู่ 1 วลี ได้แก่
อย่าง เลือคเขียน
ตัวอย่าง

ผู้ราย ฆ่าคนอย่าง เลือคเขียน (เลือค เป็นคำนาม
เขียน เป็นคำอาการมกริยา)

6.1.3.4 อย่าง กับคำอาการมกริยาและคำนามเรียงกัน มีอยู่ 1 วลี ได้แก่
อย่าง สบายอารมณ์
ตัวอย่าง

เด็กเดิน อย่าง สบายอารมณ์ (สบาย เป็นคำอาการมกริยา
อารมณ์ เป็นคำนาม)

6.1.3.5 อย่าง กับคำอาการมกริยาและคำอาการมกริยาเรียงกัน มีอยู่ 1 วลี
ได้แก่ อย่าง ดูเคือค
ตัวอย่าง

ผู้ราย ผู้ตำรว อย่าง ดูเคือค (ดู เป็นคำอาการมกริยา
เคือค เป็นคำอาการมกริยา)

6.1.3.6 อย่าง กับคำอาการมกริยา คำบอกจำนวนนับ และคำลักษณะนามเรียง
กันมีอยู่ 1 วลีได้แก่ อย่าง มีคแปดค้าน

ตัวอย่าง

แมตามหาแดงอย่าง มีค แคัน (มีค เป็นคำกรรмыย่อ
แคัน เป็นคำบอกจำนวนนับ
ค ัน เป็นคำลักษณนาม)

6.1.3.7 อย่าง กับคำสรรพนามกริยาสองคำ และคำนามสองคำ เรียงสลับกัน
 เป็นแบบกริยา นาม กริยา นาม มีอยู่ 1 วลี ได้แก่ อย่าง เอาหัวชนฝา

ตัวอย่าง

นิกซู่ขอหาอย่าง เอาหัวชนฝา (เอา ซน เป็นคำสรรพนามกริยา
หัว ฝา เป็นคำนาม)

6.1.3.8 อย่าง กับคำสรรพนามกริยาสองคำ และคำบุพบทสองคำ เรียงสลับกัน
 เป็นแบบ กริยา บุพบท กริยาบุพบท มีอยู่ 1 วลี ได้แก่ อย่าง ใต้หน้าลิมหลง

ตัวอย่าง

ซซวลยจำบทรเยนอย่าง ใต้หน้าลิมหลง (ใต้ ลิม เป็นคำสรรพนามกริยา
หน้า หลง เป็นคำบุพบท)

6.1.3.9 อย่าง กับคำไม่ คำสรรพนามกริยา และคำนามเรียงกัน มีอยู่ 1 วลี
 ได้แก่ อย่าง ไม่มีจุคหมาย

ตัวอย่าง

นิกทำงานอย่าง ไม่มีจุคหมาย (มี เป็นคำสรรพนามกริยา
จุคหมาย เป็นคำนาม)

6.1.3.10 อย่าง กับคำไม่ และคำสรรพนามกริยา เรียงกัน มีอยู่ 2 วลี ได้แก่
อย่าง ไม่ใยคี และ อย่าง ไม่อัน

ตัวอย่าง

จอยในหนงสื่อ อย่าง ไม่ใยคี (ใยคี เป็นคำสรรพนามกริยา)
 ผู้เนใยคีราษฏรอย่าง ไม่อัน (อัน เป็นคำสรรพนามกริยา)

6.1.3.11 อย่าง กับคำไม่ และคำสรรพนามกริยาสองคำ และคำไม่อยู่ระหว่าง
คำสรรพนามมีอยู่ 1 วลี ได้แก่ อย่าง เสียไม่ได้
ตัวอย่าง

แม่ช่วยนำอย่าง เสียไม่ได้ (เสีย⁹ ได้ เป็นคำสรรพนามกริยา)

6.2 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่าเป็น¹⁰

กริยาวิเศษณ์ดีประเภทนี้ อาจแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ได้ 2 ประเภท คือ
เป็น กับคำซ้ำ และ เป็น กับคำชนิดต่าง ๆ

6.2.1 เป็น กับ คำซ้ำ

กลุ่มคำที่ประกอบด้วยเป็น กับคำซ้ำ มีอยู่ประเภทเดียว คือประเภทที่
ซ้ำทั้งคำมีอยู่ 3 วลี ได้แก่ เป็น จังหวะ ๆ เป็น ฉาก ๆ และ เป็น เบลาะ ๆ
ตัวอย่าง

ทหารตีกลองเป็น จังหวะ ๆ

น้องแกตัวเป็น ฉาก ๆ

พ่อแกขอหา เป็น เบลาะ ๆ

6.2.2 เป็น กับคำชนิดต่าง ๆ

กลุ่มคำที่ประกอบด้วย เป็น กับคำชนิดต่าง ๆ อาจแบ่งออกเป็น
ประเภทย่อย ตามชนิดของคำที่ตามหลัง เป็น ได้ดังนี้

⁹คำว่า เสีย ในสำนวนว่า อย่าง เสียไม่ได้ มีความหมายคล้ายกับคำว่า เสีย ซึ่งเป็น
คำสรรพนามกริยา ในประโยคที่ว่า ฉันเสียเขาไม่ได้

¹⁰คำว่า เป็น เป็นคำสรรพนามกริยา แต่อาจปรากฏร่วมกับคำอื่นเป็นกริยาวิเศษณ์ดี
เช่นที่กล่าวไว้ในข้อ 6.2 นี้ก็ได้

6.2.2.1 เป็นกับคำนาม มีอยู่ 6 วลี ได้แก่ เป็น เบื่อ¹¹ เป็น ปลาชีว
เป็น พรวน¹² เป็น ไฟ เป็น น้ำท่า เป็น เสือ

ตัวอย่าง

นึกคุณเป็น เสือ(เสือ เป็นคำนาม)

แตงนึ่งเป็น เบื่อ (เบื่อ เป็นคำนาม)

สุนัขพันธุ์ใจเสาะเป็น ปลาชีว (ปลาชีว เป็นคำนาม)

ลูกแมวตามแม่เป็น พรวน (พรวน เป็นคำนาม)

แม่ค้าตาลูกเป็น ไฟ (ไฟ เป็นคำนาม)

น้อยใจจึกเป็น น้ำท่า (น้ำท่า เป็นคำนาม)

6.2.2.2 เป็น กับคำสกรมกริยา มีอยู่ 1 วลี ได้แก่ เป็น เบื่อ¹³

ตัวอย่าง

ปลาตายเป็น เบื่อ (เบื่อ เป็นคำสกรมกริยา)

¹¹ คำว่า เบื่อ ในที่นี้หมายถึง ไม่พูด ไม่คุย ซึ่งต่างกับความหมายที่มีอธิบายอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า "คำว่า เบื่อ เป็นคำนามหมายถึง สัตว์ป่าทั่วไปคู่กับสัตว์บ้าน ภาษาถิ่น(พายัพ) หมายถึงผีเสื้อ ภาษาถิ่น (อีสาน) หมายถึงสัตว์ป่าชนิดหนึ่งรูปร่างคล้ายคน แต่ไม่มีสะบ้าหัวเข่า" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493)หน้า 550 ส่วน เป็นเบื่อ อาจจะใช้ในความหมายว่าอยู่นิ่งเหมือนสัตว์ชนิดนี้ก็ได้

¹² คำว่า พรวน ในที่นี้หมายถึงเป็นกลุ่ม เป็นหมู่ ซึ่งต่างกับความหมายที่มีอธิบายอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า "คำว่า พรวน เป็นคำนาม หมายถึงลูกโลหะกลมใช้แขวนคอสัตว์ ชื่อมะม่วงชนิดหนึ่ง ชื่อปลาชนิดหนึ่ง กระจุก กลุ่ม พวง ถ้าเป็นคำกริยาหมายถึง พรวนคิน" (เรื่องเดียวกัน, หน้า 639)

¹³ คำว่า เบื่อ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายไว้ว่า "คำว่า เบื่อ เป็นคำกริยาหมายถึง วางยาพิษให้เมาหรือให้ตาย เช่น ตายเป็นเบื่อ คือตายเกลื่อนกลาดไปเหมือนถูกยาเบื่อ (เรื่องเดียวกัน, หน้า 550)

6.3 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ราวกับ¹⁴

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ประเภทเดียว คือประเภทที่ประกอบด้วยราวกับ กับคำกริยา และกริยาวิเศษณ์วลี ประเภทนี้อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ตามชนิดของคำกริยาที่ตามหลัง ราวกับ ได้เป็น 2 ประเภท คือ

6.3.1 ราวกับ กับคำอกรรมกริยา มีอยู่ 2 วลี ได้แก่ ราวกับ คลาน และราวกับ วิ่ง
ตัวอย่าง

รถแล่นราวกับ คลาน (คลาน เป็นคำอกรรมกริยา)

แดงเดินราวกับ วิ่ง (วิ่ง เป็นคำอกรรมกริยา)

6.3.2 ราวกับ กับคำสกรรมกริยาสองคำมีอยู่ 1 วลี ได้แก่ ราวกับ จับวาง
ตัวอย่าง

นิกยิงปืนแม่นยำราวกับ จับวาง (จับ วาง เป็นคำสกรรมกริยา)

¹⁴คำว่า ราวกับ อาจปรากฏในตำแหน่งหน้าที่ใดหลายชนิด เช่นในตำแหน่งหน้าที่ของคำบุพบท ตัวอย่าง ห้องคงรกวกับ รังหนู หรือในตำแหน่งหน้าที่ของคำสันธานเชื่อมประโยคใหญ่กับอนุประโยค ตัวอย่าง เขาพูดเร็ววกับ แหกพูด

ตอนที่สอง จะแบ่งกริยาวิเศษณ์ที่ออกเป็นชนิดย่อย โดยพิจารณาจากว่า กริยาวิเศษณ์เหล่านั้น ๆ จะปรากฏในประโยคปฏิเสธ¹⁵ ได้หรือไม่ได้

กริยาวิเศษณ์ที่ทั้งหกประเภทที่กล่าวมาแล้วในตอนหนึ่งนั้น อาจแบ่งออกเป็นชนิดย่อยได้สองชนิด คือ ชนิดที่ปรากฏได้ทั้งในประโยคบอกเล่าและในประโยคปฏิเสธและชนิดที่ปรากฏได้เฉพาะในประโยคบอกเล่าเท่านั้น ปรากฏในประโยคปฏิเสธไม่ได้

7. กริยาวิเศษณ์ที่ชนิดที่ปรากฏได้ทั้งในประโยคบอกเล่าและในประโยคปฏิเสธ
มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

7.1 ประเภทที่ประกอบด้วยคำว่าอย่าง กับคำชนิดใดชนิดหนึ่ง (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 5)

7.2 ประเภทย่อยของประเภทที่เป็นส่วนหนึ่งที่ มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

7.2.1 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่ซ้ำที่ละพยางค์
(ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.1.1.1.)

7.2.2 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์
(ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.1.1.2.1)

7.1 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำชนิดใดชนิดหนึ่ง

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

อย่าง กับคำอาการกริยา

คนใจดีอย่าง ขุนทราย

อย่าง กับคำสรรพนามกริยา

แม่เลี้ยงนิกอย่าง กวัดขัน

¹⁵ประโยคปฏิเสธในที่นี้หมายถึงประโยคที่มีคำว่าไม่ หรือไม่ได้ ปรากฏอยู่หน้าคำกริยา (ดูคำอธิบายเรื่องประโยคปฏิเสธ ในเรื่องการแบ่งหมวดย่อยของคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ในบทที่ 2 ข้อ 11 หน้า 24 ค่าย)

7.2.2 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า พอพูดถึงเด็กอย่าง เป็นเด็กเป็นแค่น

นิทานอย่าง เออจริงเออจริง

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ แม่ไม่ได้พูดถึงน้ำอย่าง เป็นเด็กเป็นแค่น

สุภาพไม่ได้ทำงานอย่าง เออจริงเออจริง

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 9 วลี (ดูรายการที่ 3.4 ข พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 149)

8. กริยาวิเศษณ์วลีชนิดที่ปรากฏได้เฉพาะในประโยคบอกเล่าเท่านั้น มีอยู่ 6 ประเภท ได้แก่

8.1 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์สองคำรวมกัน (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 1)

8.2 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-อกรรมกริยา กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 2)

8.3 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-คุณศัพท์-อกรรมกริยา กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 3)

8.4 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-สกรรมกริยา-บุพบท กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ (ดูตอนที่หนึ่งข้อ 4)

8.5 ประเภทที่ประกอบด้วยคำว่า อย่าง กับคำสกรรมกริยา (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 5.2)

8.6 ประเภทย่อยของประเภทที่เป็นสำนวนซึ่งมีอยู่ 6 ประเภท ได้แก่

8.6.1 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์ (ดูตอนที่หนึ่งข้อ 6.1.1.2.1, 6.1.1.2.2, และ 6.1.1.2.3)

8.6.2 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่มี 6 พยางค์ (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.1.1.3)

8.6.3 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้อน (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.1.2)

8.6.4 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำชนิดต่าง ๆ (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.1.3)

8.6.5 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า เป็น (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.2)

8.6.6 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ราวกับ (ดูตอนที่หนึ่ง ข้อ 6.3)

8.1 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์สองคำรวมกัน

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

รถแล่นเร็ว จึง

แดงดำรูปซัด เสมอ

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* รถไม่แล่นเร็ว จึง

* รถไม่ได้แล่นเร็ว จึง

* แดงไม่ดำรูปซัด เสมอ

* แดงไม่ได้ดำรูปซัด เสมอ

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 64 วลี (ดูรายการที่ 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5 และ 3.1.6 ในภาคผนวก หน้า 124-129)

8.2 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-อกรรมกริยากับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

ข้าวเหลือ น้อย จึง

น้ำขึ้นมาก จึง

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

- * ข้าวไม่เหลือน้อย จัง
- * น้ำไม่ขึ้นมาก จัง

- * ข้าวไม่ได้เหลือน้อย จัง
- * น้ำไม่ได้ขึ้นมาก จัง

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 25 วลี (ดูรายการที่ 3.2.1, 3.2.2 พร้อมตัวอย่าง ในภาคผนวก หน้า 130-131)

8.3 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-คุณศัพท์-อกรรมกริยากับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

นักร้องเพลงเก่ง จัง

สุคาเล่นละครเก่ง เหลือเกิน

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

- * นักร้องเพลงเก่ง จัง
- * สุคาไม่เล่นละครเก่ง เหลือเกิน

- * นักร้องเพลงเก่ง จัง
- * สุคาไม่ได้เล่นละครเก่ง เหลือเกิน

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 4 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่งข้อ 3.1 และข้อ 3.2)

8.4 ประเภทที่ประกอบด้วยคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์-สกรรมกริยา-บุพพท กับคำในหมวดคำกริยาวิเศษณ์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

เครื่องบินตกไกล จัง

ไฟไหม้ไกล เหลือเกิน

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

- * เครื่องบินไม่ตกไกล จัง
- * ไฟไม่ไหม้ไกล เหลือเกิน

- * เครื่องบินไม่ได้ตกไกล จัง
- * ไฟไม่ได้ไหม้ไกล เหลือเกิน

กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทนี้ มีอยู่ 4 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่ง ข้อ 4.1 และ ข้อ 4.2)

8.5 ประเภทที่ประกอบด้วยคำอย่างกับคำสรรพนาม

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

สุดา ลอง เสื้ออย่าง พอใจ

แดง ฝากเงิน นิตอย่าง ไว้ใจ

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* สุดา ไม่ ลอง เสื้ออย่าง พอใจ

* สุดา ไม่ ได้ ลอง เสื้ออย่าง พอใจ

* แดง ไม่ ฝาก เงิน นิตอย่าง ไว้ใจ

* แดง ไม่ ได้ ฝาก เงิน นิตอย่าง ไว้ใจ

กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทนี้ มีอยู่ 7 วลี (ดูรายการที่ 3.3.2 พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 136)

8.6.1 ประเภทที่ประกอบด้วยคำอย่าง กับคำซ้ำที่มี 4 พยางค์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

ตา เดิน อย่าง โซซัดโซเซ

นิต นอน อย่าง สลบไสล

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* ตา ไม่ เดิน อย่าง โซซัดโซเซ

* ตา ไม่ ได้ เดิน อย่าง โซซัดโซเซ

* นิต ไม่ นอน อย่าง สลบไสล

* นิต ไม่ ได้ นอน อย่าง สลบไสล

กริยาวิเศษณ์ที่ประเภทนี้ มีอยู่ 25 วลี (ดูรายการที่ 3.4 ก พร้อมด้วยตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 148 และดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่งข้อ 6.1.1.2.2. และ ข้อ 6.1.1.2.3 หน้า 70-71)

8.6.2 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้ำที่มี 6 พยางค์

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

แต่งทำงานอย่าง ไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* แต่งไม่ทำงานอย่าง ไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย

* แต่งไม่ได้ทำงานอย่าง ไม่เป็นได้เป็นพาย

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้ มีอยู่ 2 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่ง

ข้อ 6.1.1.3 หน้า 71)

8.6.3 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำซ้อน

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

แต่งตอบคำถามอย่าง มีนง

แม่แต่งตัวอย่าง รีบด่วน

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* แต่งไม่ตอบคำถามอย่าง มีนง

* แต่งไม่ได้ตอบคำถามอย่าง มีนง

* แม่ไม่แต่งตัวอย่าง รีบด่วน

* แม่ไม่ได้แต่งตัวอย่าง รีบด่วน

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 9 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่งข้อ 6.1.2

หน้า 72)

8.6.4 ประเภทที่ประกอบด้วยอย่าง กับคำชนิดต่าง ๆ

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

เด็กค่อม เหล้าอย่าง หัวราน้ำ

ผู้ร้าย ฆ่าคนอย่าง เลือดเย็น

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* เด็กไม่ค่อม เหล้าอย่าง หัวราน้ำ

* เด็กไม่ได้ค่อม เหล้าอย่าง หัวราน้ำ

* ผู้ร้ายไม่ฆ่าคนอย่าง เลือดเย็น

* ผู้ร้ายไม่ได้ฆ่าคนอย่าง เลือดเย็น

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 13 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่ง ข้อของข้อ 6.1.3 ทั้งหมด หน้า 72-75)

8.6.5 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า เป็น

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

นิกแก้ตัวเป็น ฉาก ๆ

ปู่ค่าน้องเป็น ไฟ

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* นิกไม่แก้ตัวเป็น ฉาก ๆ

* นิกไม่ได้แก้ตัวเป็น ฉาก ๆ

* ปู่ไม่ค่าน้องเป็น ไฟ

* ปู่ไม่ได้ค่าน้องเป็น ไฟ

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 9 วลี (ดูรายการและตัวอย่าง ในตอนหนึ่ง ข้อ 6.2.1, ข้อ 6.2.2.1 ข้อ 6.2.2.2 หน้า 75-76)

8.6.6 ประเภทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ราวกับ

ตัวอย่าง

เมื่อปรากฏในประโยคบอกเล่า

รถแล่นราวกับ คลาน

นิกเดินราวกับ วิ่ง

เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ

* รถไม่แล่นราวกับ คลาน

* รถไม่ได้วิ่งราวกับ คลาน

* นิกไม่เดินราวกับ วิ่ง

* นิกไม่ได้เดินราวกับ วิ่ง

กริยาวิเศษณ์วลีประเภทนี้มีอยู่ 3 วลี (ดูรายการและตัวอย่างในตอนหนึ่ง ข้อ 6.3.1 และ ข้อ 6.3.2 หน้า 77)